

CHKO Brdy - nový zdroj napětí?

Někdejší přírodní park Brdy byl vyhlášen v roce 1985 ještě jako oblast klidu. Přírodní park byl rozprostřen na výměře 6700 ha v jižní části Brd. Jeho popis byl následující:

Větší část území je vytvářena souvislými lesními komplexy Spálenopoříčského a Chynínského polesí, v západní části je i mozaika lesní a zemědělské krajiny. Hluboké lesy, květnaté úpolínové louky, drsné podnebí a venkovský ráz krajiny činí území mimořádně přitažlivým. V místních lesích se nachází nejvyšší vrch okresu Plzeň – jih Nad Maráskem (802 m). Povrchové vody z parku jsou odváděny do říčky Bradavy, jen jižní cíp je odvodňován Smoliveckým potokem. Krajinu poněkud narušuje těžba kameniva v kamenolomu u Mítova. Geologicky je území budováno převážně algonkickými břidlicemi a drobnými s roztroušenými vložkami buližníků. Buližníky vytvářejí charakteristické skalní útvary s balvanitými sutěmi, např. Fajmanova skála, Planinský vrch, Nad Maráskem. Na několika místech se vycházejí spility charakteristické pestřejší květenou. Kdysi pokrývaly převážnou část parku květnaté a bikové bučiny, západní části zasahovaly acidofilní doubravy. Pouze na několika málo místech se zachoval relativně přirozený les, k jehož ochraně bylo v parku vyhlášeno pět maloplošných zvláště chráněných území (což představuje celou čtvrtinu všech zvláště chráněných území v okrese Plzeň-jih): přírodní rezervace Chynínské buky, Fajmanova skála a Klenky, Kokšín a dále přírodní památky Míšovské buky a Hořehledy. Z flóry se v lesích porostech vyskytuje např. kopytník evropský (*Asarum europaeum*), mařinka vonná (*Galium odoratum*), svízel lesní (*Galium sylvaticum*), kyčelnice cibulkonosná a devítolistá (*Dentaria bulbifera*, *D. enneaphyllos*), samorostlík klasnatý (*Actaea spicata*) atd. Z horských druhů zde rostou např. pérnatec horský (*Lastrea limbosperma*) v lesích u Míšova a Chynína, pcháč různolistý (*Cirsium heterophyllum*), udatna lesní (*Aruncus vulgaris*) u Smoliveckého potoka, častým druhem je vrbina hajní (*Lysimachia nemorum*). Typické jsou zachovalé upolínové louky se žlutým upolínem nejvyšším (*Trollius altissimus*), na mnoha místech s fialovým kosatcem sibiřským (*Iris sibirica*) či prstnatcem májovým (*Dactylorhiza majalis*). Z fauny je v lesích hojná jelení zvěř (*Cervus elaphus*). V potocích žijí raci (*Astacus astacus*) a mihule potoční (*Lampetra planeri*). Relativně hojná je zmiye obecná (*Vipera berus*). Uvnitř parku leží loukami a poli obklopené romantické vesnice Nové Mitrovce, Mítov, Chynín, Planiny a Železný Újezd, kde se vyskytují i památkově chráněné stavby lidové architektury. Pro rozvoj této oblasti bylo v 17. až 19. stol. významné hutnictví a železářství, např. v Mítově a Nových Mitrovicích stávala vysoká pec, v území pracovalo několik hamrů, na milířích se páliho dřevěné uhlí. S tím souviselo i rozsáhlé kácení původních lesů a jejich nahrazení smrkovými monokulturami.

Od nového roku 2016 došlo k vyhlášení nového velkoplošného zvláště chráněného území ochrany přírody - Chráněné krajinné oblasti Brdy, na území zrušeného vojenského újezdu (těch jsem měli plošně asi nejvíce na počet obyvatel).

Podle návrhu AOPK, která má zájem trvale rozšiřovat režim rigidní ochrany přírody, byl její původní návrh rozlohy 380 km² na základě připomínek obcí snižen na 345 km². Přesto však **v současně vymezené hranici jsou zastavěná území některých obcí a jejich „humna“.**

Snad není potřeba poukazovat na stálý zdroj napětí mezi úřední ochranou a životem obyvatel, pokud jsou obydlené části sídel začleňovány do chráněného území přírody v řadě dalších CHKO. Zcela specifická je situace v Národním parku Šumava, která zahrnují i sídla, přičemž vedlejší Bavorský národní park je vyčlenil. Nedá se tedy hovořit o neznalosti principů vymezování ochrany přírody a krajiny na úrovni AOPK a MŽP, ale o svévolném „dobývání“ území.

Dalším prvkem současné ochrany přírody je okamžité zamítání lidských prvků, byť jsou navrhovány i v prospěch přírody. Klasickým příkladem je požadavek obnovení vodních zdrží / klauz ve vysychající Šumavě. Analogii poskytuje říčka Klabava, známá trvalými rozsáhlými povodňovými škodami na přilehlých sídlech pod Brdy z přivalových dešťů, přesto **ještě před vyhlášením CHKO byla AOPK zamítnuta dlouhodobě plánovaná retenční vodní plocha.**

Dalším problémem je **pyrotechnická očista** - která může probíhat desetiletí, Z příkladu Šumavy víme, že tam dokonce nebyla záměrně provedena (zápis je v archivu AOPK).

Pod přímý dohled úředníků AOPK přísluší dnes nejen zvláště chráněná území ochrany přírody, ale i tzv. významné krajinné prvky, mezi něž patří všechny lesní plochy a plochy údolních niv a také prvky ÚSES - tedy celkově území zřejmě převyšuje polovinu území ČR. **Výsledkem rigidní ochrany je však trvalé snižování biodiverzity i ekologické stability a biotická homogenizace, zejména vlivem prosazované škodlivé ideologie ochrany bezzásahových přírodních procesů, místo tradiční ochrany dochovaných hodnot přírody a krajiny.** Na základě poznatků z prosazované jednoúčelové novelizace zákona o ochraně přírody a krajiny, jejímž smyslem je zřejmě sdělit veřejnosti, že nevznikly škody z uvedené fundamentální ideologie ochrany bezzásahovosti a že není nikdo zodpovědný. Proto je důvodná obava z výhledové rigidní ochrany i v dalších územích, bez žádoucí vazby současné přírodní biotopy, ale i na obyvatele a návštěvníky. Prezident Miloš Zeman při návštěvě Plzeňského kraje prohlásil: zelení šílenci snad v Brdech nebudou, tak tedy doufejme ...